

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben bához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 3.

Árny és fény.

Az »Országos Pázmány Egyesület« vasárnap tartotta Nagyváradon választmányi ülését. Az elsőt a vidéken.

Felkelteni a keresztény közönség figyelmét, felszinen tartani érdeklődését és beleoltani a tudatot, melyet az egyesület célja képvisel: a katolikus sajtó és szépirodalom segítségével a keresztény Magyarország tünedező fényét helyreállítani — ez a törekvése az együletnek.

Nem fog egykönnyen menni, de végre is a siker el nem maradhat. És hogy erre szükség van, mutatja ez a hamarjában eszembe jutott mindennapi dolog. Az ugynevezett elterjedt fővárosi és vidéki napilapok mily örömmel és készséggel adnak helyet lapjaikban olyan híreknek, a melyben csak egy ökölnyi kath. papot, vagy ügyet lehet ütni. S ezek többnyire oly alaptalanok, hogy mindjárt másnap meg lehet czáfolni. De van jó dolguk, hogy ezt ne tegyék. Másokkal szemben eleget tesznek a ténybeli tévedés kiigazításában, katolikusokkal szemben? Na még csak az kellene? Érvényesül itt is az, a mi a politikában: a katolikusok ellen mindent lehet tenni.

Itt van egy eset. A mult hetekben purimba illő gaudiummal közölték nemcsak fővárosi, de helybeli liberális lapok azt az esetet, hogy az esztergomi tanítóképzőben mily hallatlan visszaélések és vesztegetések fordultak elő. Később maga a denuncziáns, akinek utján ezek napfényre kerültek, kijelenti, hogy a miket mondott, beborozott állapotban mondta és hogy az egészből egy szó sem igaz. De hát csak nem lehet ezek után kívánni, hogy egy oly jó hirt és szenzációt meg nem történtnek jelentsenek? Maradjon az olvasó csak tovább is ebben a hitben, ha nem olvas más lapokat is.

Ez a katolikus olvasó közönség közönye, a melyből az áldozatkészség hiánya kimagyarázható. A liberális sajtót már szinte beléje oltották és az annyira ki-praeparálta, hogy mindent bevegjen és szentül elhiggyen, a mit az a sajtó elébe tálat. Azok pedig gyakran titulálnak így minket: hülyék, kétes egzisztenciák, középkori sötétség lovagjai, hazaárulók stb. És a közönyösség ettől a modortól nem undorodott meg, hanem annál inkább terjedt elkészített meggyőződésében a tudat, hogy a kath. irodalom halvaszületett gyerek. Hisz száz közül negyven még azt az áldozatot sem hajlandó meghozni, hogy katolikus irányu lapot, ha díjtalanul is, a kezébe vegyen, husz, hogy el is olvassa, tiz, hogy éppen meg is vegye.

És tessék most már küzdeni, terjeszteni az igazságot, szolgálni a keresztény,

nemzeti kulturát! Nem kell az embernek kétségbeesni?

A Pázmány-egyesület eddigi szereplésével megmutatta, hogy nem. Küzd nemesen, terjeszkedik szerényen s eljön az idő nemsoká, mikor ez a fiatal egyesület számottevő jelenség lesz. Csak a közönyt, és annak vastag liberális mázból készült burkát sikerüljön egyszer keresztül törni.

De! (Ez a de minden jó ügynél ott van.) A kath. sajtó nem képes úgy kielégíteni az igényeket! — Nahát ez nem áll. Értesít minden közérdekű eseményről, de kerüli a családi élet titkaiból táplálkozó szenzációt. És ha annyi előfizetője lesz a kath. lapoknak, mint van a közmopolita liberális lapoknak, megnézhetik, hogy nem különben lesznek-e azok szerkesztve? . . .

A vasárnapi nagyváradai ünnepély a szép, ragyogó jövőnek biztató fényugára. Ez ifju, a boldogulásra szükséges eszközökkel alig rendelkező egyesület első vidéki szereplése alkalmából is általános érdeklődést keltett. Milyen érdeklődés és figyelem fogja kísérni fellépéseit akkor, és milyenek lesznek azok, ha ez az egyesület anyagi eszközökre nézve oly erős és hatalmas lesz, mint a többi e czélú liberális egyesületek?!

Ehhez pedig az a fokozott és fáradtságot nem ismerő kitartás és ügy iránti lelkesedés kell, mely a tagokban, de különösen az egyesület tudós elnökében, dr. Margalits Edében meg van. Az ő ügybuzgó lelkes vezetése tette ugyszólván az együletet azzá, a mi s ő van hivatva arra is, hogy munkáját az elért czélok ragyogó zenithjén meglássa.

Addig is teljesítsük kötelességünket. Iparkodjunk a keresztény, katolikus társadalom számára oktató, szórakoztató, komoly, vallás és erkölcsöt sosem sértő iratokat adni. Hadd lássa a különbséget a katolikus és a vallás ellenes sajtó között; akkor lehetetlen, hogy a közönyt meg ne szünjék, és hogy az előítéletek, félreértések, kicsinylések és megvetések meg ne inogjanak.

Mikor ez be fog következni, akkor érte el az »Országos Pázmány Egyesület« kitűzött célját!

(He.)

A választmányi ülés.

Délelőtt 11 órára volt kitzúve a Pázmány Egyesület választmányi ülése, de már jóval 11 óra előtt összegyűltek a tagok a Kath. Kör nagytermében, a hol kedélyes beszélgetéssel, ismerkedéssel telt el az idő. Közben megtekintették a kör helyiségeit és a Szent László-nyomdát is.

Tizenegy órára összegyűltek a választmányi tagok teljes számban.

Ott voltak:

Auer, Bajtay, Bonicz, Császár, Dús L., Fetsér, Grócz, Hamy, Imrik tbiró, Krüger, Kiss, Ludvig, Mayer, Margalits, Mendelényi, Márkus, Pálfy, Radnay, Steinberger, Sziklay, Szemethy, Vucskics.

A gyűlést Margalits Ede dr. egyetemi tanár, az egyesület elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

Szentháromság vasárnapján jöttünk össze Nagyváradon, hogy a kath. irodalom, a hirlap-irodalom ügyeit megbeszéljük. Ez az ügy igen fontos, mondhatnók, hogy a mai kulturális viszonyok közt a legfontosabb. Mielőtt az érdemleges gyűlést megkezdendők, a Szentháromság áldását és segélyét kérem munkálkodásunkra. Ezzel a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom s felkérem az igen tisztelt választmányi és egyéb tagokat, hogy ha valakinek valami felszólalása van a napirend előtt, legyen szives azt előterjeszteni.

Pázmány városában.

Napirend előtt szólásra emelkedett dr. Vucskics Gyula, lapunk felelős szerkesztője s lelkes szavakkal üdvözölte a vendégeket. Szerencsésnek érzi magát, ugymond, hogy az Országos Pázmány-Egyesület tagjait Szent László városában üdvözölheti azon alkalommal, mikor az egyesület először tartja vidéki választmányi ülését, először jelenik meg vidéken népszerűsége fényében.

Mikor hire ment annak, hogy az Országos Pázmány-Egyesület első vidéki választmányi ülését Nagyváradon tartja, többen meglepetve kérdezték: miért éppen Nagyváradon? Legegyszerűbb volt az a válasz, hogy a Pázmány-Egyesületnek Nagyváradon van a vidéki városok közt legtöbb tagja. E mellett volt azonban egy másik fontos ok is. Nem rég éppen a Tiszántúl hasábjain, a husvétii ünnepi számban jelent meg egy kitűnő történelmi tanulmány Fraknoi püspök tollából, Possevino nagyváradai utazása czimmal. Ebben a rendkívüli érdekes cikkben egészen valószínűvé van téve, hogy éppen Possevino nagyváradai utazása idején és talán az ő befolyása következtében került Pázmány Péter a kolozsmonostori jezsuita kollégiumba. Ennek a nagy férfiúnak neve vonzotta ide a Pázmány-Egyesület tagjait is.

Most van éppen 300 esztendeje annak, hogy Pázmány Pétert rendje kormányzósága Magyaror-zágra küldötte s érdekes találkozás hogy a Pázmány-Egyesület is most teszi első vidéki kirándulását. Jól tette az egyesület, hogy idejött; legyen működésüknek olyan sikere, a minőt óhajtanak. Isten hozta, Isten vezérelte Önöket ide, lebegjen tanácskozásunk felett Pázmány Péter szelleme.

Az éljenzéssel fogadott beszédre Margalits Ede válaszolt következőleg:

Tényleg azok az eszmék vezettek ide bennünket, a melyeket az igen t. tagtárs ur kifejtett, annál inkább, miután Beöthy Ákos legújabb műve Pázmányt helytelen világitásban tünteti fel. Pázmány szülővárosába siettünk tehát, hogy emlékének tünnetet szenteljünk a mai nappal.

De volt még egy vezércsillagunk.

Nem akartunk minden kulturális törekvést a fővárosba központositani, hiszen ha minden vér a szívbe tódul, az egészségtelen állapot. Köszönöm a szives szavakat, melyekkel bennünket üdvözöltek.

A mi célunk, hogy a keresztény szellemet visszahelyezzük őt megillető trónjára,

mert csak ettől várhatjuk a bomló társadalom megmentését. Ismétlem rendes jelszót: Non nobis, sed nomine tuo da gloriam, Domine! (Éljenzés.)

Ezután áttértek a napirendre.

Első tárgy volt

A könyvnyomtatás ügye.

Elnök jelenti, hogy a vidéki szerkesztők legnagyobb része a könyvnyomtatást fölöslegesnek és költségesnek tartja. Ellenben határozottan sürgetik a kath. hirdetési iroda felállítását, mintán a kath. lapok hirdetések dolgában nem állnak valami fényesen.

A könyvnyomtatásuk volna egy módja: ha volna egy oly mecénás, mint Ausztriában volt, aki saját költségén megalapította az osztrák Informationt, az osztrák kath. könyvnyomtatást. Sajnos, minékünk ilyen mecénásunk nincs.

De a mai viszonyok közt a budapesti lapok küldhetnének tudósítókat az eminenter kath. ügyekben, mint az egyetemi keresztyén-ügy, a selmeczbányai diákkongresszus; ezek a tudósítók a maguk lapjait tudósítanák és onnan a tudósítást a többi lapok átvehetnék.

Mi örömmel konstatáljuk, hogy a kath. meggyőződés erősödik, de nem tehetjük, hogy olyan vállalatot indítsunk meg; amelytől kellő sikert nem várhatunk.

Hir lapirói szabadjegyek.

A kereskedelmi miniszter ur a hirlapirók vasuti jegye tárgyában átiratot intézett, melynek értelmében rendezni kívánja a szabadjegy kérdését és választ kér a budapesti újságírók egyletétől. Kikérték a Pázmány-Egyesület véleményét is.

Elnök a következő felterjesztést javasolja:

8 tagú szindikátust állítsanak, melybe a Budapesti Újságírók Egylete, az Otthon, az Orsz. Pázmány-Egyesület és a Vidéki hirlapirók egyesülete 2—2 taggal legyenek képviselve. A miniszter ezen uton gyakorolja szabadjegy-adományozási jogát; minden hirlapiró u. i. a saját egyletéhez adja be kérvényét, ez a szindikátusban előterjeszti a kérelmet s a szindikátus véleménye javaslatként terjesztetik a miniszter elé. Ez egyúttal erkölcsi súlylyal bíró javaslat is lesz.

Pálffy Béla: Edddig 1—2 személyre szóló jegyeket adtak ki, a mi nem czélszerű. Jegyeket u. i. a szerkesztők kapnak csupán, a lap más munkatársai nem. Már pedig a szerkesztő nem ér rá hírek után utazni, a többinek pedig nincs jegye.

Küldjön tehát a miniszter egy-egy lapnak olyan jegyet, amely többre szóljon. E jegyben többeknek az arczképe is benne lehetne s így többen is használhatnák.

A szellemesen előadott beszéd után felszólalt:

Bonitz Ferenc; nem tartja czélszerűnek ezt a rendszert, hanem inkább visszaállítaná a régi block-rendszert, legalább a vidéki lapok részére.

Margalits Ede köszönettel veszi mind a két felszólalást s annak idején mindkét véleményt föl fogja vetni. Az ügyben kéri az ajánlat elfogadását s a tanácskozásnak kiküldöttül javasolja Bonitz Ferenc szerkesztőt és saját személyét, a kik az annak idején megalakítandó szindikátusban is képviselnék a Pázmány-Egyesületet.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Tagilletmények.

Margalits Ede elnök azon óhajának adott kifejezést, hogy az Országos Pázmány-Egyesület közlönyét jövő évtől kezdve más szerkesztze, a kit ő eredményesebben sürgethessen, mint önmagát, a ki annyira el van foglalva.

Óhajítja továbbá, hogy az egyesület évenként egy-egy munkát adjon a tagoknak. Első ilyen tagilletményül felajánlja saját, nemrég megjelent munkáját, a *Magyar Tudományosság*. A következő tagilletményeket az ezentul jutalmazandó pályamunkákból fogják összeállítani.

Pázmány életrajza.

Sziklay János indítványt tesz. A jutalmazandó pályamű az idénre már ki van tűzve. De elhatározhatnánk már most a mai nap emlékeül, hogy pályadíjat tűzünk ki *Pázmány Péter népszerű életrajzának* megírására, a melyet még el is lehetne árusítani.

Elnök szerint ezt helyesebb lesz részletesen a közgyűlésen tárgyalni, de az eszmét helyesléssel fogadja s azt hiszi, hogy mindenki csatlakozik hozzá. (Helyeslés.) A mellett előre is felhívja az egylet figyelmét arra, hogy a katolikus szellem terén sokat kell pótolnunk főleg az irodalomtörténetben. A titkár indítványát magát az őszi választmányi ülésen fogják részletesen tárgyalni.

Új tagok.

Új alapító tag Szuborits Jenő székesfehérvári kanonok (400 kor.) és Szabó Mihály veszprémi kanonok (100 kor.)

Fetser Antal a gyűlésen szintén bejelentette, hogy alapító tagul belép az egyletbe, a mit a gyűlés riadó éljenzéssel vett tudomásul.

Rendes tagokul ajánlatnak Kéry Gyula, Emberger János (Budapest); pártoló tagokul pedig Wurster József (Pécs) és Peszeky Ferencz (Nagyvárad).

Dr. Vucskics Gyula bejelenti még új rendes tagokul Krüger Aladárt, Makkay Józsefet, Vidosics Gyulát és Márkus Jánost.

Titkos szavazás útján mindnyájan megválasztottak.

Vagyoni állapot.

Az egyesület vagyona az idén 824 korona tagdíjjal gyarapodott; eddig befolyt 1788 korona alapító tagsági díj, az idén még hozzá ötszáz korona.

Jelenleg a vagyoni állás tehát 15,855 kor. tagsági, és 500 korona idei alapítványi díjat tesz.

Segélyeztünk eddig 924 k. erejéig. Aldor Armin elhunytá alkalmával részvételnek adott kifejezést az egylet, rögtön a halál után 340 kor-t adtak a családnak sazonfelül a családról ezután is gondoskodnak. Egy kath. írónak 100 kor. kölcsönt adtak. Egy másik kath. író is folyamodott utiköltségért, aki utóbb hevesen megtámadta a kath. intézményeket. Mi elfeledjük e bántalmakat s megadjuk a segílyt (éljenzés.)

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a tárgyszorozatot kimerítettnek jelentette. A gyűlés berekesztése előtt még Sziklay János dr. mondott köszönetet a kath. körnek, mely vendégszeretően átengedte helyiségét a gyűlés megtartására. Utánna Pálffy Béla köszönte meg a nagyváradiak nevében a központiak megjelenését. A vidéki hirlapirodalmat ő bokrokhoz hasonlítja, a melyeknek nagy szükségük van a hátuk mögött erős tölgyekkel ékeskedő erdőkre, ilyen erős háttérrel, ilyen erős erdőt képeznek számunkra a budapesti kath. újságírók, a kiket ismételtén, szíve egész melegevel üdvözl.

Tisztelgések.

Innen az egyesület tisztelegni ment dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökhöz és Vinkler József vál. püspökhöz.

A bibornok szokott szíveséggel látta a tisztelgőket, kiknek nevében dr. Margalits intézett beszédet a bibornokhoz.

Beszédében felemlítette, hogy kettős erkölcsi erő vonzotta az egyesületet ide. A Pázmány emléke és az, hogy a városban van legtöbb tagja az egyesületnek. De örvendenek választásuk felett azért is, mert itt, mint egyházfőt egy olyan férfit tisztelhetnek, ki minden nemes törekvésnek bőkezű támogatója. Az egylet küzd a kereszténység által megalapított kulturáért s örömmel teszi az egyesület hó-

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

A jubileumi szent év megütlése és Róma nevezetességei.

Írta és az Orsz. Pázmány-Egylet által a Püspök-fürdőben tartott estélyen felolvasta: Dr. Kiss János.

Huszonöt, ötven vagy száz év nagyon kicsiny, szinte elenyésző idő a nagy mindenség fejlődésében, de az arasznyi emberi életben ennek rövidege s az emberi intézményekben ezek állhatatlansága miatt nagy idő. Azért az egyes emberek életének és hivataloskodásának ötvenedik, sőt 25-ik s államok, városok és egyéb intézmények századik, ötvenedik, s néha huszonötödik évét is minden népnél meg szokás ünnepegni.

Igy a rómaiak is megütlék Róma főnállásának százéves fordulót.

Az ó-szövetségi Szentírásból tudjuk, hogy a választott népnek minden ötvenedik esztendő mint szent évét kellett megülnie, s annak kezdetét trombitával, jobellel hirdették ki, ahonnan a jubileum elnevezés is származik.

Ennek mintájára a keresztények is ösidők-től fogva megütlék a százados évfordulókat Krisztus Urunk áldásos születése után, később pedig a római pápák intézkedése folytán min-

den huszonötödik évet szent év gyanánt ünnepeleltek.

E rendelkezés értelmében a XIX. század első negyede végén, 1825-ben is, XII. Leó pápa alatt megtartották a jubileumi szent évét, de a következő negyede végén Róma és az egyház viszonyai nem kedveztek a szent év megtartásának.

Végre dicsőségesen uralkodó szent atyánk XIII. Leó pápa elérkezettnek látta az időt arra, hogy a jubileumi szent évét a maga régi teljes formájában megtartassa s e végből 1899 május 19-ikén »Properante ad exitum saeculo — Búcsuzni készül már tőlünk a végére hanyatló század« kezdetű bullájában az 1900-ik esztendőre nagy jubileumot hirdetett s a mondott évet szent évnek nyilvánította.

Kérlelvében saját tapasztalatára hivatkozik a pápa, midőn annak a jubileumnak nagyszerűségét és üdvös voltát hangoztatja, melynek XII. Leó pápa alatt ő mint ifjú tanúja és részese volt: »A magunk szemével láttuk, mily üdvös és jótékony hatása volt annak a jubileumnak, melyet ifjú korunkban, XII. Leó pápasága alatt (1825. évben) fényes ünnepekkel megütltek; az időtájt ugyanis Róma még nagyszerű és bátorságos színtere volt a vallás nyilvános gyakorlásának. Mintha még ma is látnók

¹ VIII. Bonifác pápa 1299-ben a 100-ik évet, VI. Kelemen 1399-ben az ötvenediket, VI. Orbán 1889-ben Krisztus Urunk földi éveinek emlékére, a 33-ikat, II. Pál pápa pedig 1470-ben a 25-iket nyilvánította jubileumi éveknek.

a zarándokok csapatait, amint rendezett sorokban bejárvák a fölséges templomokat: mintha hallanók az apostoli férfiakat, amint Isten szabad ege alatt szent beszédeket tartanak mindenfelé, mintha hallanók, miként hangoznak Róma nevezetesebb szent csarnokai Isten dicsősítésétől. Igen, még most is szemünk előtt lebeg magának a pápának alakja, aki biboros főpapjainak fényes kíséretétől körülvéve, az áhitat és keresztény szeretet gyakorlásával előljárt s mindenkinek épülésére szolgált. Most ugyan, mondja, nem tarthatjuk a jubileumot oly fényesen, mint XII. Leó idejében, nevezetesen a pápa méltósága és szabadsága vérszelyeztetése nélkül nem mehet ki a Vatikánból és a Péter-templomból, de azért Isten kétségtelenül meg fogja jutalmazni jó szándékunkat, ha annyit teszünk, amennyit tehetünk.

A szent évben végzendő külön ájtatoskodásunk hódolat lesz isteni Üdvözítőnk iránt s annak nyilvános vallása, hogy ő győz, ő uralkodik és parancsol most és mindenkoron.

Engesztelés lesz az egyúttal a XIX. század büneiért: az anyagelvűségért, istentagadásért, szabados erkölcsökért és az egyház üldözéséért.

Esdeklés a minden jök adományozójához, hogy a katolikus egyházat s az egész emberiséget a jövő század folyamán minél nagyobb áldásokban részesítse.

Szent fogadás a jövőre, hogy az emberi boldogulás és üdv egyetlen szerzőjéhez, Jézus Krisztushoz törhetetlen hűséggel fogunk ragasz-

¹ Móz. III. 25. 10.: »Szenteld meg az ötvenedik esztendőt és szabadságot hirdess a tartomány minden lakosának, mert jubileumi esztendő ez.«

dolatát a bibornok elé, ki maga is egyik legnagyobb alakja a magyar keresztény kultúr történetnek.

Dr. Margalits szép beszédére *Schlauch* bibornok körülbelül a következőket mondotta:

Őszinte örömmel fejezem ki, hogy hasznos tevékenységüknek első helyül Váradot választották. Örvendek, hogy ide jöttek önök annak a férfinak hódolatukat bemutatni, kinek nevét czimerében viseli az egyesület, de örvendek azért is, hogy egy kath. törekvésről és tevékenységről itt akarnak beszámolni, hol a katolicizmusnak, a katolikus kultúrának éppen annyi ellensége van, mint az egész országban. Mondják, hogy a kultúra nem ismer felekezetet, de ennek az egész történelem ellene beszél. Tessék visszamenni a keleti kulturákhoz (Babilon, Egiptom stb.), mind theokratikus alapon nyugodtak. Tehát már akkor, mikor tulajdonkép felekezetek nem voltak, felekezeti alapon nyugodott a kultúra. Tessék elmenni Judeába, ott a kis zsidó nép kulturája, mely teljesen eltűnt volt a többitől, theokratikus alapon nyugodott. Tessék egyéb országokba menni, tessék tekinteni Rómát stb., mindenütt felekezeti alapon nyugodott a kultúra. Ha most ezt bizonyítani kell, ebben mi vagyunk a hibásak. Az újabb korban, önök még fiatalok, nem emlékeznek vissza, a 40-es évek elején Vojtnak történelmi munkáját fordította magyarra Bajza; ez teljesen atheista alapon indult meg, ezt vették alapul az angolok, követették Amerikában is. Honnan vették a fegyvereket ellenünk? A kath. egyház multjából. Az a mi hibánk, hogy nem ismerjük eléggé ezeket a fegyvereket, ki hagytuk azokat siklani kezünkben, ellenfeleink pedig felhasználták azokat. *Kötelességünk ezeket a fegyvereket nekünk is felhasználni és kimutatni ezeknek az embereknek, hogy amit ma kulturának neveznek, ez csak következménye annak, amit mi alapítottunk.* Különbben az ellenfelek is meghajolnak a keresztény kultúra előtt, csak előttünk nem ismerik ezt be.

A Pázmány-egyesületnek ez a törekvése, célja, ennek kell lenni feladatának is és azért örvendek, hogy ide jöttek. Köszönöm szíves megjelenésüket.

A bibornok előtt lefolyt tisztelgés után

Vinkler József czimzetes püspökhöz ment át az egyet. küldöttsége, a ki bizony hiába próbálta szerény szabadkozásával megváltani magát az üdvözléstől, a küldöttség bizony kitörő lelkesedéssel ünnepelte őt a vaskorona renddel történt kiténtetése alkalmából.

Dr. Margalits szerint ez a rendjeleg csillog, mely a maga helyén van s kiténtetés és kiténtetett, egymást dekorálják.

Innen szét oszlott a tisztelgő küldöttség és ki-ki házigazdjához sietett, hogy mielőbb aztán indulni lehessen a fürdőbe, hol az estlyre gyülekezett a közönség.

Délután a fürdőben.

Ebédre a vendégek szétszórtak vendégszerető házigazdáikhoz; *Margalits* Ede dr. a bibornok látta asztalánál.

Délután ki kocsin, ki vasuton a Püspökfürdőbe mentek, hol egészen a felolvasás kezdetéig kedélyes sétával és más szórakozással töltötték az időt. Bejárták a fürdőt, megtekintették annak legnagyobb nevezetességét: a vízi tündérrózsát, azután pedig dr. *Sziklay* János egyik szigeten az egész társaságról fényképet vett fel.

A felolvasás.

Nagy közönség gyűlt egybe a Kurszalomban hol pont hét órakor kezdetét vette a felolvasás.

A sikertült ünnepélyen jelen voltak:

Asszonyok: Bozóky Alajosné, Bátky Endréné, Dús Lászlóné, Fröhlich Jánosné, Hoffmann Henrikné, Imrik Péterné, Justh Károlyné, Komlóssy Józsefné, Nevorall Józsefné, Papp Imréné, Persz Adolfné, Tucsek Ferenczné, Vajna Józsefné stb.

Leányok: Bozóky Nóra, Dús Piroska, Géczy Irén, Gitye Margit, Imrik nővérek, Kugler Rózsika, Lubinszky Anna, Persz Aranka, Padala Irma, Szabó Ilona, Szabó Juliska és Miczike, Vuicskics Julia, Vajna Gizella, Mihályházy Margit, Czvekk Ilonka, Székely Irén stb.

Továbbá ott voltak: Andrassy Péter, Aranyossy József, Bozóky Alajos dr., Fráter Kálmán, Géczy Lajos, Hoffmann Henrik, Imrik Péter, Lencsés János, Papp János, Persz Adolf, Szolcsányi Hugó, Tassy Pál, Urbán Adolf, Wallner Odön, Vidovich György, Vinkler Lajos, Reinle Gyula stb.

Dr. *Margalits* Ede kir. tudományos egyet. ny. tanár, az Orsz. Pázmány-Egyet. elnöke lépett az emelvényre s megtartotta az elnöki megnyitót, melyben gyönyörű ékes szavakkal fejtegette a Pázmány-egylet célját. A közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a nagytudományu elnök igen érdekes fejtegetéseit,

melynek befejezte után hosszasan tartó tapsviharban adott tetszésének kifejezést.

Majd *Neworall* István zenetanár adta elő zongorán a »Scherzo Valse« című darabot (Moskovszky Mórtól.) A precíz, kifogástalan zongorajáték nagy hatást ért el, úgy hogy az előadó művésznek meg kellett ismételnit.

Az ünnepély egyik legkiemelkedőbb pontja a *Tucsek* Ferenczné urnó által előadott »Vadászdal« volt. *Beleznay* Antal zeneköltő kísérte zongorán s az erőteljes csengő hangon, gyönyörűen előadott műdalra zúgó tapssal felelt a közönség. A műsor e pontját szintén meg kellett ismételnit. Az előadót a rendezőség igen szép rózsá-csokorral lepte meg.

Utolsó pont a dr. *Kiss* János tud. egyetemi ny. tanár, a Pázmány-Egyet. alelnökének »Róma a jubileumi szent évben« című felolvasása volt. Magunk elé képzeljük a mult évi jubileumi nagy ünnepély minden egyes részletét, oly híven s élénken tárta elénk azt a felolvasás. Még szemléletesebbé tették a felolvasást folyton kísérő igen szép kidolgozásu villanyos képeket a Budapestről jött electro-technikus segítségével *Bajthay* Péter vetítette vászonra. Több mint száz ilyen pompás képet mutattak be, melyek elénk varázsolták Rómának főbb nevezetességeit, melyeket csaknem természetesen nagyságban meglepő hűen tártak elénk. A nagy érdeklődéssel kísért előadás csak akkor ért véget, mikor a nagyközönségnek a vonathoz kellett indulnia.

Bankett.

A banketten jelen voltak:

A vendégek közül: Auer István, Bajthay Péter, Bonitz Ferencz, Cziklay Lajos, Dostál Károly, Ernst Sándor, Izsóf Alajos, Kiss János, Margalits Ede, Sziklay János (Budapestről) Császár Ferencz, (Szombathely) Hanny Ferencz, (Pécs) Pichler Alajos (Pozsony).

A helybeli tagok közül: Fetser Antal, Grócz Béla, Hantke Emil, Krüger Aladár, Kende János, Laurán Agoston, Makkay József, Markus János, Mendelényi Béla, Mayer Antal, Novotny Alfonz, Pálffy Béla, Radnay Farkas, Steinberger Ferencz, Szemethy Géza, Vuicskics Gyula és Vidosics Gyula.

Azonkívül: Andrányi Gusztáv, Böszörményi Géza, Beleznay Antal, Dús László, Jancsó Lajos, Kiss Kolos, Komlóssy József, Kledorfer Lambert, Kugler Albert, Mura Fülöp, Nevorall József, Makkuz Ernő, Mesterházy Imre, Nogely István, Nyári Ignác, Ováry Sándor, Papp Imre, Schweiger Ede, Székely Sándor, Tucsek Ferencz stb.

Az első felköszöntőt *Margalits* Ede dr.

kodni, sohasem tévesztve szem elől sz. Péter apostol oktatását: »Nem adatott az embernek az ég alatt más név, melyben üdvözülnök lehetne, mint Jézus szent neve.«¹

Alkalmat nyújt a jubileum a bűnösöknek — és ki volna köztünk büntelen — tehát alkalmat nyújt mindnyájunknak a bűnbánatra, hogy megtisztult lélekkel lépjük át az új század küszöbét.

E magasztos célok elérésére 1899. karácsony előestéjétől 1900. karácsony előestéjéig jubileumi szent év lesz, melynek áldásaiban s nevezetesen teljes búcsúban részesülnek mind azok, kik 1. Rómában a négy ósrégi bazilikát: Sz. Péter templomát, sz. Pál bazilikáját, a lateráni bazilikát és a Maria Maggiore-t 20 napon át mindennap, ha római lakosok, 10 szer, ha idegenek meglátogatják, és mind a négy szent helyen ájtatos lelkülettel az anyaszentegyház fölmagasztalásáért, a hitbeli tévedések megszüntetéséért, a katolikus fejedelmek békés egyetértéséért és végre a keresztény hívek üdvösségeért imádkoznak. 2. A bűnbánat szentségeinek fötvétele után megáldoznak.

»Jöjjetek hát kedves fiaink, így végzi körlevelét szentatyánk, bármerre laktok s ha még annyian vagytok is, csak jöjjetek mindnyájan, akiknek módjuk van, mert Róma valamennyiteket szívesen lát és édes anyai szeretettel hívogat.«

Az 1899. december 14-ikén tartott kon-
Apost. csel. 4, 12.

zisztoriumban kijelölte a pápa azokat a biboros főpapokat, a kik a sz. Pál templomában, a Lateráni bazilikában és a Maria Maggiore-ben a szent kaput megnyitják, a szent Péter kapuját fenntartván magának. Ugyanis Róma hét fő templomának: a nevezetteknek s a Santa Croce, a szent Sebestyén és a szent Lőrincz templomok mindegyikének ugynevezett szentkapuja van, melyet a pápa rendeletéhez képest a jubileumi év kezdetén kinyitnak, hogy a szent év elteltével ismét bezárják. A szentkapuk kinyitása egyrészt szükséges az ájtatoskodók nagy száma miatt, másrészt jelentőséges, a mennyiben a régi fejelem értelmében a bűnösök kizárattak a templomból s csak kellő vezeklés után nyertek ugyanoda bebocsátást. A megnyitás úgy történik, hogy a pápa, vagy az általa megbízott főpap szentelt vízzel behinti a jubileumi kaput, kalapáccsal háromszor ráüt, erre a kaput megnyitják, a főpap kíséretével letérdel a küszöbön s ima végzése után bemegy a templomba.

Igy nyitotta meg 1899. d. december 24-ikén a szent Péter templom bazilikájának szentkapuját maga XIII. Leó pápa s a többi kijelölt bazilika szentkapuját az erre kinevezett biboros főpapok.

Hogy a szentkapuk megnyitása az egész egyházra vonatkozó ünnepség volt, azt az ott használt eszközök keletkezése is mutatja. A Leó pápa által használt arany kalapácsot a világ egész püspöki kara, az ezüst szenteltvíztartót az olasz papság készítette.

A megbízott biborosok eszközeit is egész nemzetek egyháza készítették.

A szent Péter bazilika szentkapujának megnyitására az egész világból sereglettek főpapok, egyháziak és világiak. Így Magyarországból jelen voltak Dessewffy Sándor csanádi püspök titkárával Wittenberger Antallal és Zichy Gyula gróf pápai kamarás.

A szentkapu megnyitása után a szent atya emlékérmét veretett ily felirattal:

Leo XIII. Pont. Hax. An. XXIII.

Reclusi Coelestes Thesauri. A Sacro MDCCCC.

Az egyház fejének hívó szövegét engedelmes és buzgó lélekkel fogadták gyermekei s a szentév alatt minden rendből, rangból és sorsból, mintegy ötszázezeren zárandokoltak Rómába.

1900. május közepén maga XIII. Leó így nyilatkozott a lombard papok előtt: »Mely uralkodó volna képes egyetlen szavával mozgásba hozni az egész világot?«

Huszonkét év óta kénytelenek vagyunk ebben a palotában tartózkodni, mert kimenetelünkkel veszélyeztetnők a méltóságunknak tartozó tiszteletet. Amde maga az a tényünk, hogy szent évet hirdettünk, mindenfelé lelkesedést keltett és sok ezernyi zárandokot hívott a városba, kik csak kevés képviselői az egyház sok-sok milliónyi hívő gyermekeinek. A jubileumi búcsujáratok alkalmával magában Rómában valósult a zsoltáros felhívó szövege.

(Vége köv.)

mondotta *Schlauch* Lőrincz dr. bibornok-püspökre.

A magyar kath. egyháznak legnagyobb díze és dicsősége Nagyváradi városához és a nagyváradi egyházmegyéhez fűződik. Dr. *Schlauch* Lőrincz, kit a fényes ész, a nemes szív, a páratlanul magas műveltség a magyar kath. egyházban mindenkéül fölé emel, olyan egyházi férfi, a kinek nemes szelleme, magas szociális állásossága visszatükröződik az ő gondozására bízott egyházmegyében. Magas méltóságát igaz diszszel tölti be, a mi munkálkodásunknak erőt ad pártfogása s mindenkit elbűvölő észbeli tehetségének lebilincselő ereje. Kérjük a Gondviselést, hogy ezen ritka szellemű, nagy tudomány és nagy hazafias, mint katolikus szempontból áldásos működésű egyházfejlesztő még sokáig éltesse. (Viharos éljenzés).

Steinberger Ferencz kanonok: Az Orsz. Pázmány-Egyesület elnöke nagyon szerényen szólott, mikor azt mondta, hogy ünnep volt reájuk nézve Nagyváradra jönnök. Mi ezt megfordítjuk és azt mondjuk, hogy ünnep volt reánk nézve a nap, melyen őket körünkben üdvözölhetjük. Mikor ezt mondom, nem beszélek senki megbízásából, de — azt hiszem — mindnyájunk szívéből. (Ugy van!) Hálás elismerés az Orsz. Pázmány-Egyesület minden tagjának, a ki közöttünk megjelent; mert olyan szolgálatot tesznek ők a kath. egyháznak, a milyent talán senki sem tesz. Azzal az eszközzel harcolnak, mely jobban vág mint a kard, azzal a fegyverrel, amelylyel harcolna ma szent Páltól kezdve valamennyi férfi a kath. egyháznak. Szeretném megaranyozni a tollforgató kezeket, szeretném aranyrá változtatni az osztályrésztől jutó száraz kenyert, hogy méltó jutalmokul kalácsra cserélhetnék be. Szeretném gazdaggá tenni mindnyájukat, hogy ők lennének a hon első fiai hatalomban is, a kik első a lelkesedésben. Az apostolok lelkesedése van bennük is, amaz apostoloké, kik isteni mesterük hatalmával keresztül tudták vinni a forradalmat, melyet ma is csodál a világ.

Uraim, Önök is ezért érdemelnek tiszteletet és nagyrabecsülést; szívéből kívánom, hogy az Uristen önöket sokáig éltesse; árássa pedig áldását elsősorban ez önök szívére, az Orsz. Pázmány-Egyesület elnökére, a ki mit egy vért vet szét az összes tagokba. Haladjon előre az Orsz. Pázmány-Egyesület olyan lépésekkel, mint aminőkkel eddig haladt. (Éljenzés).

Laurán Agoston dr.: Az én eszményem is az, a mi az Orsz. Pázmány-Egyesületé: egyesíteni a magyarországi összes katolikus írókat és hirlapírókat.

Olyan a sajtó, a milyenek munkásai. A milyen a fa, olyan a gyümölcse. Ha a sajtó rossz kézben van, rossz gyümölcsöt terem, álljanak össze azok, a kiknek módjában van eme gyümölcsöket ellensúlyozni. Erre volt tekintettel XIII. Leo pápa is, midőn Eunós kezdetű apostoli constitutiójában arra bátorítja a kath. újságírókat, hogy közreműködésükkel igyekezzenek az egyház ügyeit előmozdítani. Ha rossz a sajtó kinövésai, ezen kinövéseket ellensúlyozni kell jó irányú törekvésekkel, hogy midőn a sajtó rossz iránya miatt mérekszámba jöhet, jó iránya által ellenmérekszámba jöjjön. A kik tehát mint írók és hirlapírók ezen zászló alá sorakoztak, szükséges, hogy levonják ezen elszármásuk következményeit. Ha a kath. író a küzdőterre lép, késznek kell lennie, hogy — ha Isten és az egyház úgy kívánja — életét is feláldozza. A ki nincs erre elhatározva, az inkább ne is lépjen a küzdőterre.

Keresztény katolikus ember semmiért sem szállhat sikra jogosabban, mint meggátolni azt, hogy becsüreljék a vallást azok, kik azt nem is ismerik. Ha valaki át van hatva attól, hogy dicső elvérezni a hazáért, még dicsőbbnek kell tartania, ha a vallásért elvérezhet. Téves azok meggyőződése, a kik azt hiszik, hogy a vallás ügye nélkül elő lehet mozdítani a haza ügyét.

Én poharamat emelem azokért, a kik a kath. egyházért a sajtó terén küzdenek. Es hogy maradaudó emlékezetű legyen emez ünnepély, esküdjünk, hogy hívek leszünk ezen zászló iránt és soha semmi körülmények közt se fogunk eltántorodni attól, hogy Isten dicsőségét előmozdítani igyekezzünk minden körülmények között!

E zászló katonáért, a kath. írók és hirlapírókért emelem poharamat!

Roppant lelkesedést keltett az ősz gör. kath. főpápnak fiatalos tüzzel, igazi szónoki hűvvel előadott magyaros tószája s mindenki sietett hozzá poharát összekocczintani vele.

Bonitz Ferencz szerkesztő ezután hálás köszönetet mondott *Laurán* Agoston püspöki helynöknek szép szavaiért. Követni igyekeznek a fiatal katolikus írók és hirlapírók nemes példáját. Majd rátért arra, hogy a harmonia milyen szépen sikerült ma a csak imént lefolyt előadásban, s ebben egy kiváló nőnek is nagy sikere van. Tetszés mellett élteti a jelen volt hölgyeket.

Dr. *Vucskics* Gyula röviden beszélt. Dél-élt üdvözölte a Pázmány-egyesület választmányát a nagyváradi egyleti tagok nevében. Most, az elért szép eredmény lelkesítő hatása alatt köszönetet mond az előadásban jelen volt közönség nevében. Élteti az egyesület választmányát s különösen akik az előadásban közreműködtek: dr. Kiss János egyet. tanárt és Bajthay Pétert.

Az utolsó szónok *Sziklay* János főtitkár volt. Hosszasabban beszélt a közönségről és a papságról, valamint kifejtette, hogy a Pázmány egyesület csak úgy ér célzt, ha a közönség és a papság támogatják, különösen szellemileg. Élteti a kath. papságot.

A vendégek a késő éjféli órákig voltak együtt a legjobb hangulatban. Akkor kocsira szálltak s visszahajtottak a városba.

Pápai nunciatura Pétervárott.

Rómából jelentik, hogy a pápa most már egyenesen a csárhoz fordult a Pétervárott fölállítandó nunciatura tárgyában, minek következtében kilátás van rá, hogy a *Tarnassi* missiója végre mégis célzt ér. Ugyanis Tarnassinak, a kit a pápa az alkudozások vezetésére Pétervárra küldött, mindeddig nem sikerült megegyezésre jutni az orosz külügyi hivattal, miért is a pápa egyenes intervenczióját tartotta szükségesnek.

Bosznia és Hercegovina annektálása.

Mint biztos forrásból értesül egyik esti lap a bécsi külügyi hivatal már a legközelebb hivatalos formában lépéseket szándékozik tenni a nagy hatalmaknál a megszállott tartományoknak a monarchiához való csatolása tárgyában. Külügyi kormányunkat főleg a boszniai mohamedánok magatartása indítja arra, hogy a hatalmaknál a berlini szerződés idevonatkozó intézkedésének megváltoztatását sürgesse. Ugyanis a boszniai mohamedánok az osztrák-magyar okkupáció ideiglenességére hivatkozva, minden alkalmat fölhasználnak arra, hogy a tartományoknak török birodalomhoz való tartozandóságát hangsúlyozzák és a török szultán iránt való hódolatuknak kifejezést adjanak. Ennek az anomáliának véget vetendő, Goluchowsky külügyminiszter elérkezettnek látja az időt, Bosznia-Hercegovina annektálására, a mi ellen az európai hatalmaknak elvben semmi kifogásuk nincs. Csak Oroszországnál mutatkozik a hajlam arra, hogy a kérdés felvetésénél nehézségeket támaszson, de csak olyan irányban, hogy beleegyezése fejében bizonyos engedményeket csikarjon ki Ausztria-Magyarországtól a Balkánon.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és esztörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

A kamarai választások.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara iparos beltágjainak választása vasárnap ment végbe a tűzoltó Őrtanyában. Nagy élénkség uralkodott a választás színhelyén és annak környékén, de semmi rendezavarás, vagy összeütközés nem történt.

Gerő Armin főkapitány már előzetesen meg-tett minden intézkedést, hogy a választás mindenképpen a törvénynek és rendeleteknek megfelelően menjen végbe, azonkívül reggeltől egész a szavazatok összeszámlálásának befejezéseig jelen volt s intézkedett, rendelkezett a szükséghez képest. Jó részben az ő tapintatának köszönhető, hogy semmi komolyabb incidens nem zavarta meg a választást.

A szavazatszedő bizottság elnöke *Andriska* Károly, tagjai *Láng* József és *Sziládky* Ernő, jegyzője *Giraud* Árpád tb. alkapitány voltak. Bizalmi férfikként *Leukucza* József és *Eberle* Kálmán, azonossági tanuként délelőtt *Fassie* Sándor r. alkapitány, délután *Lőrinczy* Gyula rendőrbiztos szerepeltek, míg a rendet *Réz* Bertalan, illetve Kápolnai rendőrbiztos tartották fenn, a kirendelt rendőrökkel.

Az udvaron a szavazóhelyiség előtt olyan sátrak voltak felállítva, mint a mézeskalácsosoké, hogy a forróság elől ide húzódhassanak a szavazók.

A korteskedés igen élénken folyt ugy az udvarban, mint az utcákon, sőt a tűzoltó lak-tanya közelében két kortes tanya is volt, ahol folyt a szó, meg a — sőr. A kocsiknak is volt dolga; egész napon hordták a szavazókat.

A szavazatok leadása gyorsan, minden akadály nélkül ment, s délelőtt óránként száz szavazó adta le szavazatát. Déli 12 órakor 400 szavazat volt leadva.

Délután csak oly erővel folyt a szavazás s mire bekövetkezett a 6 órai záridő, 802 iparos szavazott le.

Ezután következett nehéz dolog a bizottságnak. A szavazatok összeszámlálásánál ugyanis nagyon kellett vigyázni, mert külsőleg teljesen egyforma de tartalmára eltérő többféle lapok forogtak közkészen a választók megtévesztésére, azonkívül sokan különféle törléseket és beírásokat tettek a szavazó lapokon.

Teljes 6 órát vett igénybe, amíg összeszámlálták a szavazatokat, a melynek eredménye a következő:

Rendes tagok:

Ifj. Rimanóczy Kálmán	633
Bertsey György	630
Óváry Lajos	626
Milibák József	604
Voszka Ferencz	593
Sziládky Ernő	592
Czeplédy Jeremiás	588
Rozslay Géza	587
Ifj. Moskovits Mór	584
Rendes Vilmos	581
Ifj. Cser János	556
Széles Lajos	551
Bodnár János	350
Stettner István	351
Köblös Ferencz	337
Havasi Zsigmond	328

Póttagok:

Hann Lajos	582
Juhász Benedek	573
Sztarill Ferencz	538
Lévai Márton	417
Andriska Károly	344
Kovács Kálmán	333
Weisz Károly	328
Czeplédy Sándor	325

Ha összehasonlítjuk ezen névsort az eddigi kamarai tagok listájával, azt látjuk, hogy a

rendes tagoknak éppen fele, nyolcz kibukott a helyökbe újakat választottak. Az eddigi rendes tagok közül kimaradt ugyanis: *Daday* József, *Gyöngyössi* Gyula, *Mészáros* József, *Mihalovits* János, *Weisz* Gábor, *Weisz* Károly, *Aufricht* Mór és *Czeplédy* Sándor.

Ezek helyett beltagokul a következők választottak meg: *Sziládky* Ernő, *Czeplédy* Jeremiás, ifj. *Cser* János, *Széles* Lajos, *Bodnár* János, *Slettner* István, *Köblös* Ferencz és *Havasi* Zsigmond.

Gerő Armin főkapitány mielőbb megteszi az intézkedéseket a kamara újjaalakulására.

A megyei közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, június 3.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tíz órakor tartotta meg rendes, június havi ülését, a vármegyeház kis tanácsstermében.

Beöthy László dr. főispán elnöklete alatt jelen voltak: *Szunyogh* Péter alispán, *Papp* János főjegyző, *Wallner* Ödön dr. főügyész, *Hranyiczky* Károly árvaszéki elnök, *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő, *Nagy Géza* dr. kir. ügyész, *Varró* Domokos kulturfőmérnök, *Gálbory* Sámuel, *Hegyessy* Márton, *Király* Viktor, id. *Markovics* Károly, *Orley* Kálmán, *Szabó* József, *Tisza* Kálmán gróf, *Zigre* Miklós, továbbá mint alispáni előadók: *Keszthelyi* Zoltán és *Baranyi* András t. főjegyzők, *Balogh* E. mér., *Cziffra* Kálmán aljegyzők.

Az alispán jelentése.

Az ülés megnyitása után felolvassák az alispán rendes havi jelentését, melyben a vármegye múlt havi közigazgatási viszonyairól számol be. A jelentés főbb részletei a következők:

A vármegye múlt havi közegészségügyi állapota általában kedvezőbb volt mint az előző hónapban; amennyiben a hivatalos orvosok 301 beteggel kevesebbet ápoltak. Az összes gyógykezelték száma 3672. A hevenyfertőző betegségek közül a roncsoló toroklob 37 esetben 10 halálalással, kanyaró 199 esetben 13 halálalással, vörheny 60 esetben 2 halálalással, hasi hagymáz pedig 8 esetben fordult elő halálalozás nélkül.

Május hónapban a vármegye területén történt észlelés szerint 22 tiszta nap, 6 esős és 3 fellegetes volt. Az átlagos hőmérsék 3 C°.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint 5, részint helyettesei, a vármegye *hetvenhét* iskoláját és óvodáját látogatták meg. Elismeréssel emlékezik meg a jelentés a közepesi, m.-telegdi, hagymádfalvai, kisjenői és fagyivásárhelyi állami iskolákról, továbbá a nagyszalontai községi a hegyköz-ujlaki r. k., a vassadi g. kel. a micskei, mezőtelki, nagyléltai, kötegyáni, pusztai, a tamásdai ev. ref. és végül a nagyszalontai izr. iskolákról.

A kir. ügyészség rendeletére 444 letartóztatás történt a hó végén letartóztatva maradt 257 egyén.

A rabkórházban összesen 13 egyént ápoltak.

A kir. kulturmérnöki hivatal bejelentette a bizottságnak; a Debreczen—fehér-templomi közút 20—26 km. szakaszát befejezték.

Ezenkívül a B.-Ujfalu-orosháza-i III-ik transzversalis műút tervei is elkészültek. A bejelentést tudomásul vették.

Május hónapban egyes adónemekből befolyt:

Kincstári adóiban	—	—	52298	kor.	28	fill.
Hadméntségi adóiban	—	—	692	>	90	>
Jogilletékekben	—	—	67330	>	16	>
Fogyasztási adóiban	—	—	312084	>	62	>
Bélyeg jövedék	—	—	58300	>	—	>
Dohány jövedék	—	—	192113	>	—	>

Folyó ügyek.

Ezután a különféle jelentéseket olvasták fel, majd a jelentéktelen kisebb ügyek kerültek tárgyalás alá, melyik a reájok vonatkozó határozati javaslatok értelmében lettek elintéztve.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Június 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 8 órakor.
Június 15. Katholikus kör júniálisa.

* **Személyi hírek.** *Endrődi* Sándor képviselőházi napló szerkesztő, a kitűnő költő, tegnap d. u. a négyórás gyorsvonattal utazott vissza Budapestre Nagyváradról, ahol *Huzella* Gyulánál volt látogatásban. — *Tisza* István gróf Nagyváradon tegnap átutazott.

* **Vinkler püspök kitüntetése.** Említettük, hogy *Vinkler* József v. püspök, nagyváradai káptalani nagyprépostot ő Felsége a II-od osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. A királyi kézirat a tegnapi hivatalos lapban jelent meg s a következőképpen hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán *Vinkler* József sardikai választott püspöknek és a nagyváradai latin szertartású székeskáptalan nagyprépostjának, az *egyház és a közjótékonyosság* terén szerzett érdemei elismerésül *másodosztályú vaskorona-rendemet* díjmentesen adományozom.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf *Széchenyi* Gyula s. k.

* **Főuri vendégek Nagyváradon.** Vasárnap a Pázmány-egyesület érdemes tagjain kívül főuri vendégei is voltak Szent László városának. A déli gyorsvonattal érkeztek *Zichy* Jenő gróf. v. b. t. t., *Szögyényi* Marich Géza, cs. k. kamarás, a berlini nagykövet öcsöce, *Scherer* Kamill tv. bíró Székesfehérvárról. Mig a nagyvérdemű gróf ki muzeumunkat már két ízben meglátogatta, egyenesen br. *Gerliczy* Félix gr. Korniss Lujza látogatására sietett, *Széchenyi* Jenő apátkanonok, valamennyiök belső barátja és házigazdája, a muzeumba vezette a többieket, majd a székesegyházba, melynek belső szépségét nem győzték eléggé magasztalni. A vendégszerető házigazdánál azután egyesült a szétvált társaság, melyhez *Beöthy* László dr. főispán, *Rádl* Ödön, *Miskolczy* Barnabás, *Márkus* L. dr. és *Némethy* Gyula dr. mint a muzeum egyik óre csatlakoztak. A barátságos ebéd folyama alatt *Zichy* Jenő gróf, kit a szíves házigazda első sorban köszöntött fel, Nagyvárad társadalmára üritett poharat a legmagasztalóbb módon emlékeztetve meg a város bámulatos átalakulásáról az utolsó három évtized alatt. Még érdekesebb volt azonban a gróf számos anekdotája szibériai és kínai utjáról, melyeknek ifjúi hévvel (64 éves!) a közvetlen tapasztalat frissességével kitűnő előadása órákon át lebilincselte az illusztris társaság figyelmét. Beszélte a többek között az orosz czárnál tett négy rendbeli látogatásáról, melyek alatt a nemes lelkű uralkodó sürgetésére bevallotta, hogy a szibériai adminisztráció állapotát igen rossznak tartja s hogy az »atyus« birodalmában Potemkin szelleme ugyancsak kísért. Ugy látszik a gróf személyes tapasztalatai a híres Kennannak adnak igazat, habár másrészt sok személycsempészet, eltussolás járja egyik-másik delikvens javára. Főlemlítette, hogy Szibériában éppen nem virul a muszka rokonszeny s hogy annak lakosai soha nem nevezik magukat muszkanak, hanem szibériainak. Kaleidoszkóp módjára váltakoztak a figyelmes vendégek előtt az ősmagyar törzset kereső nagy hazafi szibériai, turkesztáni, kínai élményei, vadászkalandjai, egyik érdekesebb, rendkívül

mint a másik. A »Nemzeti szalonban« kiállított ázsiai képek, *Zichy* festőjének a bajor *Wuttkének* művei (magyar festő nem vállalkozott rá, hogy ezt az igaz magyart kövesse őshazája felé) vonultak el lelki szemünk előtt, elevenedtek meg a lelkes elbeszélőt hallgatva *Kina* kulturáját igen nagyra tartja, főleg műiparát, illetőleg iparművészetét; már pedig az »ipargróf« ítélete ebben a dologban sokat nyom a latba, a boxer-lázadást ha nem is mentegette, de indokolta az európai tolokodások, erőszakoskodásokat ecsetelve, melyek ugyancsak próbára tették a menyei birodalom lakóinak türelmét. A szíves házigazda ugy 4 óra felé a városba vitte vendégeit, kiket főleg a színház szépsége ragadott el. A hét órai gyorsvonattal *Zichy* gróf Magaslak felé vitte vendégeit, kikhez a városban megszált *Vértessy* József székesfehérvári ügyvéd családjais tartozik.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságához *Székelly* József végzett joghallgatót pénzügyi fogalmazó gyakornokká nevezte ki.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága e hét csütörtökjén az Urnap ünnepe miatt nem tartja meg rendes havi ülését, hanem másnap, pénteken délután 3 órakor tart ülést a közigazgatási bizottság.

* **Érthetetlen megkeresés.** A berettyó-ujfalui iparos és kereskedő segédek társasága megkereste Nagyvárad városát s erősen állítja, hogy mindannyian megtartják a vasárnapi munkaszünetet. Ha nem hiszi a polgármester, küldjön ki rendőrt, vagy más hivatalos közeget. A városházán nem tudják elképzelni, hogy mi köze a polgármesternek a berettyó-ujfalui vasárnapi munkaszünethez. A megkeresést egyszerűen átteszi a polgármesteri hivatal a vármegyéhez.

* **A váronkolyosi kirándulás.** Csütörtökön rendkívül érdekes kirándulásra indulnak többen városunkból. E kirándulás az előjelekből ítélve pompásan fog sikerülni s mint halljuk azon hölgyek is részt fognak venni. A kirándulást ugyan a tornakör rendezzi, de azon nemcsak tornaköri tagok, de bárki is részt vehet. Az indulás a pályaudvarról csütörtökön délben 12 óra 25 perczkor lesz s a visszaérkezés még aznap este 11 órakor, igen nagy részét az utnak vasuton teszik meg, s így az nem lesz valami fáradságos. Jelentkezéseket még holnap délig elfogad *Jelinek* Géza tornaköri titkár, ki is ezuton kéri mindazokat, kik a kirándulásban résztvenni akarnak, hogy ebbeli szándékukat nála holnap délig bejelenteni sziveskedjenek. A tornakör választmánya a kirándulás ügyében ma este 6 órakor ülést tart, melyre a meghívót a következőkben teszi közzé:

Meghívó. Tisztelettel felkérem a »nagyvárad kirándulási« választmányi tagjait, hogy f. év. 4-én azaz kedden délután 6 órakor a kör helyiségében tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1901. június 3.

Jelinek Géza,
titkár.

* **Arlejtések a városnál.** Nagyvárad városa árverést hirdetett több bérletre és elkészítendő munkálatokra. Az árverést tegnap tartotta meg a városházán az árverelő bizottság, *Komlóssy* József elnöklete alatt. Első sorban a vízvezeték mellett építendő *fenékgát* építésére beérkezett ajánlatokat bontották fel. Beérkezett öt ajánlat. *Follák* Samu kolozsvári aszfalt és csementgyáros az egységárakból 8 6/10 százalékot enged. — *Madarász* és *Flanta* helybeli vállalkozók 5 százalékot engednek, ha a júniusi közgyűlés után 15 nap mulva meg-

kezdhetik az építést. — *Ländler* Ferencz és *Pogány* Ödön mérnök 14 $\frac{2}{10}$ százalékot engednek. — *Melocco* Péter budapesti cementgyáros 10 százalék felülfizetést kér az egységárakra. — *Incze* Lajos és társa vállalkozók 16 $\frac{2}{10}$ százalékot engednek. Kiadták a főmérnöknek véleményes jelentés végett. — A sztaroveszky-utcai Fűzeséry laktanya épületének megvásárlására egyedül *Reisner* Zsigmond adott be 28,000 koronáról ajánlatot. — A 3 rózsa-épületnél építendő bolt és lakásra egyedül *Thuróczy* Gyula kereskedő adott be ajánlatot, évi 700 korona bérösszegeért. — A kir. tábla kibővített részének felszerelésére 22285 korona értékben hirdettek pályázatot. Két ajánlat érkezett be. *Tarsoly* Ferencz, *Kovács* Kálmán és *Széles* Sándor helybeli asztalosok az asztalos munkából 5 százalékot, a kárpitos munkából 12 százalékot, egyéb szükségletekből 20 százalékot engednek, vagy együttvéve az összes felszerelések árából 10 százalékot engednek. A másik pályázó *Reisz* és *Porjesz* b.-csabai bútorgyáros cég. Az összes asztalos munkából 15 $\frac{1}{2}$ százalékot, a kárpitosból 5 százalékot enged, míg a függönyöket, szőnyegeket és a különféle tárgyakat egységáron hajlandók szállítani. — Az ajánlatokat kiadták számítás végett a főmérnöknek és számvevőségnek.

* **Athelyezések.** A m. kir. igazságügyminiszter íj. *Kenéz* Sándor nagyváradi városi kir. járásbírói aljegyzőt a nagyváradi kir. törvényszékhez; *Tátray* Kálmán nagyváradi kir. törvényszéki aljegyzőt pedig a nagyváradi városi járásbíróshoz helyezte át. — *Kerchy* Péter nagyváradi kir. törvényszéki albirót pedig a nagyváradi városi kir. járásbíróshoz mint végleges szék helyére rendelte ki.

* **Kegyelet és figyelem.** Valamelyik lap általános kínos feltűnést keltett a megjegyzésével, hogy *Vidovich* Bonaventura szombati temetésén a főreáliskola nem volt képviselve. Ezzel szemben konstatáljuk, hogy a megjegyzésben rejlő vád óriási figyelmetlenség eredménye s a főreáliskolára egyáltalán sértő is, mert *egyszerűen minden alapot nélkülöz.* A reáliskola igazgatója pénteken este vette a gyászhirot s szombatra érettségi vizsgálat volt már kitűzve, a mikor a többi osztályoknak szünetjük van s valamennyi tanár sem jön fel. Ennek dacára a fekete táblán közzétett hirdetésnek meg volt az eredménye. Szombaton egy órákor végződött az érettségi vizsgálat első része s már kettőre *százötven tanuló és valamennyi tanár* utban volt a gyászház felé. A reáliskola haladt a gyászmenet élén egyedül, ez az iskola kísérte ki a koporsót egészen az állomásig is. Kegyelet dolgában több figyelem!

* **Magyar név.** Koczulha Ferencz nagyváradi lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel *Hegyi*-re, *Klein* Mihály nagyváradi lakos valamint kiskoru *Miklós* fia pedig *Kőhalmira* változtatta.

* **A vetélytárs bosszúja.** Tegnapelőtt este Pável-utcán gyilkosság történt. *Létán* László szabóinas *Szabó* Benjámint cipészsegédet egy hosszú konyhakéssel mellbeszurta. Az esetről a rendőrség a következőket derítette ki. *Szabó* Benjámint az utóbbi időben valósággal üldözte szerelmével a *Létán* László kedvesét, egy fiatal szobaleányt, aki panaszkodni kezdett *Létán*nak. A szerelmes szabóinas ezen annyira fellázadt, hogy elhatározta, hogy ráles *Szabó* Benjámindra. Magához vett egy hosszú konyhakést és vasárnap este a Pável-utcán rálesett vetélytársára, aki estefelé éppen szembe jött vele. Rögtön kirántotta a konyhakést, nekiugrott *Szabó* Benjáminnak és mellbe szurta. Néhány pillanattal tartó dulakodás keletkezett erre, de nemsokára

a sebesült eszméletlenül terült el az utcán. A nagy zajra összesereglett járőrelők megfogták *Létán* Lászlót s átadták a rendőrségnek. A súlyos sebesültet beszállították a biharmegyei közpórházba, hol gondos ápolás alá vették. Sérülését az orvosok életveszélyesnek tartják. A rendőrség azonnal kihallgatta *Szabó*t, aki szintén azt gondolja, hogy az volt a gyilkosság oka, hogy a *Létán* kedvesét szerette. *Létán* Lászlót tegnap a vizsgálati iratokkal együtt átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

* **Vádtanács a Lówy ügyben.** A Lówy Ignác ügyében tegnap ült össze a vádtanács, melyen azt a határozatot hozták, hogy továbbra is vizsgálati fogásban marad.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak az összes rokonok nevében is elszomorodott szívvel tudatják a jó anyának, testvérnek nagyanyának, anyósának és hitvestársnak id. rimanóczi *Rimanóczy* Kálmánné szül. Kápolnay Vilmának élete 49-ik évében hosszas szenvedés után június 1-én Budapesten történt gyászosan elhunytát. A megboldogultnak hamvai folyó hó 4-én, délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órákor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybeli indóháznál beszenteltetni és az olasz-i plébánia-templomban tartandó gyászmise után a várad-olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely vegtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyváradi, 1901. június 3. Áldás és béke legyen hamvai felett. Id. Rimanóczy Kálmán mint férj. Kálmán, Béla mint gyermekek. Ifj. Rimanóczy Kálmánné szül. Jankó Augusztina mint menyecské. Kuli Laczi, Rózsika mint unokái. Kápolnay István és Gyula mint testvérei. Kápolnay Gyuláné mint sógornője és a többi rokonság

* **Életmentő jogász.** Egy ember életét mentette meg vasárnap a nagyváradi kir. kath. jogakadémia egyik hallgatója, *Voszka* István. A Városligetben sétált több társával, mikor egyszerre nyöszörgést, tompa zuhanást tőn a tőből hatalmas loccsanást hallottak. *Voszka* volt legközelebb a tóparthoz; odafutott s észrevette, hogy egy ember fuldoklik a mocsaras vízben. Perczyi habozás nélkül utána ugrott s kiemelte a vízből a szerencsétlent, a kiről kitűnt, hogy nehézkóros rohamában zuhant a vízbe, a hol menthetetlenül elvész, ha a bátor fiatal ember meg nem menti, vagy csak egy kicsit késlekedik is.

* **Elveszett fizetési könyvek.** *Papp* József 48—49-iki honvédszázados nevére havi 52 korona fizetésről kiállított kék fizetési könyv, ugyiszintén a *Papp* József nevére kiállított sárga táblájú s 13 korona állami útmesteri nyugdíjról kiállított fizetési könyv vasárnap délelőtt tíz óra tájban elveszett. Kérjük a megtalálót, hogy azt *lapunk szerkesztőségében átadni szíveskedjék.*

EGYESÜLETEK.

* **Tápdíjkifizetés.** A nagyváradi Fehér-Kereszt gyermek menhelye folyó hó 5-én d. e. 8 órától 12 óráig fizeti ki a lelencz gyermekek után a május havi tápdíjat, mely kifizetésre a Nagyváradnak Katona- és Csillagváros részében elhelyezett lelenczgyermekek tápszüleinek kell a gyermekekkel együtt pénz felvételre személyesen jelentkezni és pedig úgy, hogy a gyermekek azon ruhába kell, hogy felöltözve legyenek, melyet az egyesület a gyermekek részére kiosztott.

A nagyváradi Fehér-Kereszt gyermek menhelye javára *Aufricht* Mór ur 15 koronát adományozott, mely nemeslelkű ajándékozásért a Fehér-Kereszt gyermek menhely igazgatósága ezúton nyilvánítja hálás köszönetét.

* **A rabsegélyző egyesület közgyűlése.** A nagyváradi és Biharmegyei Rabsegélyző Egyesület június 2-án tartotta évi rendes közgyűlését *Szabó* József elnöklésével. Résztvettek dr. Nagy Géza kir. ügyész alelnök, Hegyesi Márton, Olasz Gyula, Miheli Adolf, dr. Gerő Sándor, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Baranyi Zsigmond, Vámosy M., Vinkler Lajos, Korn Lajos titkár és Weidlich István.

A közgyűlés meghallgatta az igazgató választmány évi jelentését, melyben az ügybuzgó titkár mutatta be az egyesület sikeres működését. Az eredmény különösen a rabiskola hatatos működésében és a segélyezésben nyilvánult.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta mindkét jelentést s *Füredi* László pénztárosnak a felmentvényt megadta s részére 100 korona tiszteletdíjat szavazott meg.

Az igazságügyminiszternek a közgyűlés feliratilag köszöni meg az 1900. évre adott 3000 korona segélyt, egyúttal kéri, hogy ezt a f. évre is megadni kegyeskedjék. Néhai dr. *Grósz* Albert e. tag emlékeit jegyzőkönyvben örökítik meg.

Vétes Andor a rabiskola tanítójának 200 korona pótlékot szavaztak meg.

A költségvetés elfogadása után elhatározta a közgyűlés az évi jelentés kinyomatását s az elnökségének őszinte elismerő köszönetet mondott fáradhatatlan működéséért. A jegyzőkönyvet dr. *Nagy* Géza és *Vinkler* Lajos hitelesítik.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Huszárcsiny (Pálmay Ilka vendégjátéka.)

Szerda: Folt, amely tisztit (Márkus Emma vendégjátéka.)

Csütörtök: (d. u. Szép Meluzina. (este. Endre és Johanna (Márkus Emma vendégjátéka.)

Péntek: Francillon.

Pálmay Szép Meluzina.

Bájos operetthez a bájos nádszál-diva Ennek volt tegnap az a már szokatlan hatása, hogy egészen megtelt a színház s a közönség nem győzött eleget tapsolni Pálmay Ilkának. A tapsokra rá is szolgált a színház ünneplend vendége; bár az igazat megvallva, többet várt tőle a közönség azon része, mely eddig csak róla hallott, de őt magát nem hallotta. Mélyebb fekvésű hangjaiban kevés már a csengés s a játékában mutatkozó idegenszerűség, főleg a pókok nem nagyon tetszettek. Van azonban valami, a mivel meghódítja Pálmay Ilka a közönséget: a sikk, az élénk temperamentum. Tegnap is a bájos megjelenés, sikkes játék, ügyes ének provokálták a folyton meg-megújuló tapsokat, a virágokat, no meg az is, hogy Pálmay Ilkának tapsolni — *nem sikk.*

Régi kedves ismerőst s valahára igazi tenoristát hallottunk tegnap *Páris* szerepében: *Mezei* Mihályt. Mióta elhagyott minket, hangja semmit sem veszített csengéséből, épp oly erős és csengő, mint volt. Legalább a Szigliget-színház is hallhatta, hogy milyen tenorista *kel-lene* bele.

Menelaszt *Bérczi* játszotta Nyárai koronájával a fején, de néhol Nyáraitól eltérő módon, önálló felfogással és sikerrel. *K. A.*

Pálmay Ilka búcsuja. A színház nagy-növű vendége Pálmay Ilka ma, kedden búcsuzik a nagyváradi közönségtől. A diva, kit a publikumnak két leghíresebb operett szerepében volt alkalma látni, ezúttal népszínmű szerepben fog megjelenni a lámpák előtt. A Huszárcsinyban, Vachot Imre régi, bájos népszínművében Borcsa szerepét játssza a művésznő, kinek az alakítása is a legemlékezetesebb sikereket

termette. A darabban előforduló gyönyörű huszártoborzót Pálmay Ilka táncolja. A vendégen kívül Pintérnek, Bognárnak, Patakynak, Fűredinek és Bérczinnek van hálás szerepe. Az előadásra a helyárat mérsékelten fölemelte az igazgatóság.

Márkus Emilia Nagyváradon. P. Márkus Emilia asszony, a Nemzeti Színház fényes tehetségű művésznője négy estén fog vendégszerepelni színházunkban. Szerdán lép Echeagaray nagyhatású drámája, a Folt amely tisztit Mathild szerepében, mely a kiváló művész-asszonynak híres alakítása. Márkus Emilia ezenkívül a Kaméliás hölgy, Endre és Johanna valamint a Fraaillon főszerepében fog fellépni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 226.

Pótbéret --. sz.

Nagyváradon, kedden, 1901. június 4-én

Huszárcsiny.

Népszínmű.

S Z E M E L Y E K :

Virág Marci közhuszár	—	Pintér Imre
Borcsa, markotányosnő	—	Pálmay Ilka
Endre, francia káplár	—	Patakya Béla
Mogor, huszármester	—	Bognár János
Csaplár	—	Bérczi Gyula
Csaplárné	—	Tóváry Anna
János gazda	—	Fűredi József
1-ső cigány	—	Vank István

A 2-ik felvonásbeli tobrzótáncot lejt:
Pálmay Ilka.

Helyárat 25%-al felemelve.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

TANUGY.

Iskolalátogatás. Dencs János t. kano-nok, tankerületi felügyelő tegnap f. hó 3-án, meglátogatta a nagyvárad-újvárosi róm. kath. négyosztályu fiu-iskolát s minden osztályt alaposan és huzamosan megvizsgálta. A tapasztalt fegyelem és előmenetel fölött általában teljes elismerését fejezte ki. Kiséretében volt nt. Richter Jenő köröstarjáni plebános, tankerületi jegyző és dr. Vucskics Gyula, az intézet igazgatója.

Érettségi a főreáliskolában. Szombaton és tegnapfolytak le a nagyvárad-i főreál-iskolában az érettségi vizsgák, még pedig meglepően fényes eredménnyel, amennyiben 17 ifju közül *hármán lettek jeles érettek* és pedig: Händel, Schwartz és Steiner. Jól érettek: Bernstein, Grósz, Heiman és Klein. Érettek: Boda, Jánossy, Kohn és Soltész. A szeptemberi javító érettségire utasítottak négyen, írásbeli alapján egy évre visszavetettek egyet, visszalépett egy.

A szép eredmény felett meglegedésének adott kifejezést *Natafalussy* Kornél kir. tan., tankerületi kir. főigazgató is, aki érettségi után az egybegyűlt ifjakhoz mély gondolatokban bővelkedő szép beszédet intézett. Különösen a lelkükre kötötte, hogy ne feledkezzenek meg az iskoláról, volt tanáraikról soha s ne tekintsek az érettségi bizonyítványt egyszerű papir beléptijegynek az élet színpadára, hanem figyelmeztetőnek a további komoly munkára. Hogy a komoly munkának van sikere: mutatja éppen a most kitűnt három ifju szép sikere.

Az érettségi vizsgálatok szóbeli része most a gymnasiumban folyik tovább.

ZENE ES MUVESZET.

A zeneiskola hangversenye. Vasárnap d. e. tartotta meg a nagyvárad-i zeneiskola ez évben második hangversenyét. A zeneiskola, — a melynek szükségességét mindenki érzi, czélját mindenki tudja s hasznát sok-sok ember látja — vasárnapi hangversenyével megmutatta azt, hogy bármely vidéki város hason berendezésű Conservatoriumával ugy szervezés, mint vezetés és a zenei anyag dolgában bátran kiállja a versenyt.

Elnöke: *Mezey*, igazgatója: *Réz Mihály*, a tanerők: *Herncsirek István*, *Tomm Béla*, *Vigh Károly* és *Vomácska József* a messze vidék első rangu zene kapacitásai.

Orvendetes és biztató jelenség, hogy a zeneiskolát kezdi észre venni a hivatalos világ is. A multkori hangversenyen a város polgármestere dr. *Bulyovszky József*, a vasárnapi hangversenyen pedig *Rimler Károly* fő és *Istvánffy István* aljegyző voltak jelen a kis számú szülők és érdeklődők között.

A hangversenyen a fokozatosság elvének szigorú betartásával mind a 4 tanár növendékei szerepeltek.

Herncsirek István az 5 kis pöttönyi embereivel, illetőleg azoknak *biztos* zenei tudásával vonta magára a hallgatók csodálatát; mert nagy dolog az 7—10 éves kis gyermekeket olyan alaposan zenei elméletre és összjátékra tanítani. A két kis *Békési* gyerek *Leó* és *Piroska* felváltva és együttesen játszottak; először cellón és hegedűn, aztán cellón és zongorán.

Zongorán játszottak a *Herncsirek* tanítványai közül még: *Szalay Stefike* és *Rafael Irma*. Ez utóbbi az iskola egyik legtehetségesebb tanítványa.

Czimbalmon játszottak *Steier Teréz* és *Balogh Rózsika*, *Balogh Rózsika* *Proch* nehéz havi kürtjét játszotta, mesteri módon. Kár, hogy egy pár magyar nótát nem vettek fel a műsorába. Mind a két kisasszony játéka *Herncsirek* mestert dicséri.

Tomm Bélának két tanítványa játszott a két *Bérczi* kis leány *Mariska* és *Erzsike*, mindkettő játékán meglátszik a haladás, a szorgalom, az ambíció.

A *Vomácska* tanítványai kerültek ezután sorra. Nohát ez már valóságos művész gárda. *Frantzei Ella*, *Schwarz Juliska* és *Fényes Márta* már önálló hangverseny pieczek betöltésére is képesek.

Megmutatták ezt vasárnapi játékkal *Frantzei Vomácskának* egyik csinos kerengőjét zongorázta le pompásan, *Schwarz Juliska* meg *Beethoven: Sonata* apassionataját adta elő, míg a kis *Fényes Márta*, — aki mint már említettük is a nyáron körutra indul — *Pablo de Sanate: Zigeneurweisen* nagyon nehéz és óriási technikát igénylő darabjait játszotta le művészi tökélyvel, könnyedséggel és biztossággal.

A hangversenyt, mely 50 korona deficitel zárult, amely valóban már csak az iskola iránti tekintetből is több pártolásra és érdeklődésre érdemes — *Hoffmann bölcse* dala zárta be. —rs.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

108.

— A színbázra nézve pótolhatatlan veszteség lesz *Peregrin Blanch*, de magától értetődik, hogy szerződésünket megszüntnek tekintem s magamat az örökség ügyében, mint üzletvezető rendelkezésére bocsátom.

A levélhez csatolt papírok a haldokló *Fior del Lagó Desirée* grófné vallomásait tartalmazták végrendeletével együtt. Az elsőben vádolta magát, hogy *Blum Sibillát* tudva, hogy *Fior del Lagó Sibilla* az eltűnt *Amadeus* gróf unokája, még is eltitkolta, hogy a vagyon és hatalom birtokában maradjon, melyet férjétől örökösök hiányában kapott.

Hogy *Sibilla* volt valóban *Fior del Lagó* gróf unokája, a hangjegyzet, melyet a fent nevezett neki átadott, kétségtelenül bizonyítja.

Jelzett füzet azon iratokkal együtt, melyek *Sibilla* származására vonatkoztak, egy comói ügyvédnél voltak letéve.

Az elhunyt grófné felszólította *Gerominót*, mint *Sibilla* ivédőjét, s mint a *Fior del Lagó* család régi barátját, hogy az ügy vezetését átvegye, *Sibilla* jogait érvényesítse s az ő lelkét az elkövetett igazságtalanság átkától megszabadítsa.

— Mit szándékozik tenni kisasszony? kérde *Hanna*.

— Semmit, *Hanna*. Éppen semmit, mondá *Sibilla* szomorúan s a papírt össze hajtotta.

— Ilyen nem történt velem, szölt *Hanna*. De ha a kisasszony egy gondatlan gyermek, akkor *Gerominó* mesterrel közösen saját felelősségemre cselekszem. Ne tudja meg, hogy e pillanatban kisasszonynyal nincs mit kezdeni, furcsa világitást vetne reánk, majd eltalálom a helyes utat. Jó éjszakát s aludjon nyugodtan. Talán pár nap múlva másképp fog gondolkozni.

Vasárnap reggel volt. *Sibilla* egy padon tilt a vadszölő és jázminnal körülvett vadászak ajtaja előtt. Nem vette észre, hogy a kis dalosok százai rebdesték körül, hogy lábai előtt a nyárnak minden virága kitárva kelyhét, illatozott mint egykor a tengerparti kunyhó előtt.

Napsugár, virágillat és madárdal előtte csak festett színpadi dekorációnak tűnt fel; az élet fényében a halál álarczát vélte felfedezni, mely mögött a megsemmisülés rejtőzött.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ibsen betegsége.

Koppenhága, jun. 3. (Saj. tud. táv.) *Ibsen Henrik* betegsége nagyon komoly fordulatot vett. A betegség agassztó mérvben kezd fellépni.

Sikkasztó postaszolga.

Székesfehérvár, jun. 3. (Saj. tud. táv.) A rendőrségnek bejelentették, hogy az a postaszolga, aki a 40.000 ezer koronát elsikkasztotta, a *Talosdi* vendéglőjében mulat szeretőjével. A rendőrség le tartóztatta s kitűnt, hogy a sikkasztót tulajdonképen *Schlemuen-nek* hívják s ő volt az az iskolaszolga, aki *Szegszárdon* a tanítók pénzét, 2044 koronát elsikkasztott. 1035 koronát meg is találtak nála.

Véres zendülés.

Madrid, jun. 3. (Saj. tud. táv.) *Koronában* kihirdették az ostromállapotot. A munkások az egész városban és környékén sztrájkolnak. A katonasággal véres összeütközésük volt. Számos sebesülés történt és többen meghaltak. A lapok már napok óta nem jelennek meg.

A spanyol választások.

Madrid, június 3. A szenátorválasztásokon megválasztottak 117 liberális, 56 konzervatív, 7 Tetuán-párti, 4 Gamazo-párti, 2 republikánus, 1 Romero-párti és 1 független-párti jelöltet. A megválasztottak között van 9 érsek. A szenátusnak tehát az állandó tagokkal együtt 168 liberális, 112 konzervatív, 22 Tetuán-párti, 10 független, 4 független szabadelvű, 7 Gamazo-párti, 3 demokrata, 2 karlista, 2 Romero-párti, 2 republikánus, 2 nemzeti unionista és 2 pártönkivüli tagja lesz. Tizenegy mandátum nincs betöltve. A kormánypárti *Correo* elismeri, hogy a kormánypárt többsége kicsiny, de kellő fegyelemmel győzedelmeskedhetik minden akadályon.

Véres dráma.

Lőcse, június 2. (Saj. tud. távirata.) Szepesolasziban egy kádár mester Kondriczek Ferencz felesége egyik segédével megszökött. Tizennyolcz éves fia utánuk ment s a csábitót lelőtte, aztán anyjára lőtt, majd maga ellen fordította a revolvert. A fiu és a csábitó meghaltak. Az anya csak karján sérült meg könnyebben.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, június 3	
Buza októberre	7.64
Buza áprilisa	7.43
Tengeri	5.34
Rozs okt.	7.80
Zab ápr.	6.70
Káposzta, repace, aug.	

Értéktőzsde.

Budapest, június 3.	
Oszták hitel	695.75
Magyar hitel	698.50
Allamvasut	686.50
Rimamurányi	500.—
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.85
Magyar koronajárdék	93.05
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.91
Italmérési jog megváltási kötvény	99.85
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszahályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	143.—
Oszták járadék papírban	98.25
Oszták járadék ezüstben	97.80
Oszták járadék aranyban	117.60
Oszták korona járadék	97.25
Oszták államsorsjegyek	140.—
Oszták magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	692.—
Oszták hitelintézet részvény	666.—
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'er)	19.09
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.45
20 márkás arany	28.52

A szorzószámból fejtődik.

Dr. VUCSKICS GYULA.

4037/1901. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Takács Mihály bárándi végrehajthatónak Gális Anna Tomba Györgyné t. és t. gyám által képviselt Andrei Dominika kiskoru végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a székelyteleki 183. sz. tizkönyvben. A I. 1. sor 162. hr. sz. a. felvett házas beltelekre a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határidőül 1901. évi június hó 20-ik napjának délelőtti 9 óráját Székelytelek község házához kitzte.

Kikiáltási ár 786 korona azonban szükség esetén ezen azon alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Székelytelek község előljáróságánál tekinthetők meg.

Nagyváradon, a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1901. évi április hó 3. napján.

Kiss András,

kir. trvszéki bíró.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félic-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velence	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó †	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő	805	1025	1209	321	509	726	939
Félic-fürdő	817	1037	1220	332	521	737	951

Félic-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félic-fürdő	820	1042	*1221	335	524	741	953
Püspök-fürdő	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó †	842	1104	1236	351	545	758	1090
V.-Velence	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér	905	1131	104	421	608	826	1023
Nagyvárad	914	1127	—	—	615	—	1029

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepsnap közlekedik.

Különös figyelembe!

A küszöbön levő lakás változások alkalmával az összes raktáron levő butorszövetek, Creppek, dísz és butorpelüsök árait tetemesen leszálítottuk,

mely körülményre az igen tisztelt vevő közönség szives figyelmét felhívjuk.

Teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cég
Nagyvárad, Szent László-tér.

97—11—15

Huzás visszavonhatatlanul

1901. Június 25^{-én.}

Főnyeremény

30.000 korona
értékű

Concordia sorsjegyek

à 1 korona.

ajánlja:

KISS DÁVID főelárusító

Nagyváradon.